

Slovenski dom

Štev. 129

Izklučna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega izvora: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

V Ljubljani, sobota, 7. junija 1941-XIX

Leto VI.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana.
Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Gibraltar in Malta - cilj najnovejših letalskih napadov

Rim, 7. junija. Uradno poročilo št. 366 pravi:

V noči na 6. juniju je italijansko letalstvo bombardiralo trdnjavo Gibraltar in letališče Halfar in Micabba na Malti.

Italijanska torpedovka je potopila sovražno podmornico v srednjem delu Sredozemskega morja.

V noči na 5. juniju so sovražna letala metala bombe na Rodos.

V Severni Afriki je bil pri Sollumu odbit sovražni poskus, naše topništvo pa je zlasti močno bombardiralo zasidrane ladje v pristanišču Tobruku. Letalske skupine so znova bombardirale obrambne naprave v Tobruku. Naši loveci so se streliili eno letalo vrste Hurricane. Sovražna letala so metala bombe na Benghazi in Derno.

V pokrajini pri Bardiji smo zajeli angleške vojake, ki jim je poveljeval neki častnik, ki so zbežali z otoka Krete z motornim člonom.

Sovražno topništvo je v Vzhodni Afriki močno, toda s slabimi uspehi bombardiralo postojanke vzdol reke Omo v odsoku Abalti (Galla in Sidamo).

Gibilterra e Malta - meta di formidabili attacchi aerei

Il Quartiere Generale delle Forze Armate comunica:

Nella notte sul 6 la nostra aviazione ha bombardato la piazzaforte di Gibilterra e gli aeroporti di Hal Far e Micabba (Malta).

Una nostra silurante ha affondato nel Mediterraneo centrale un sommergibile nemico.

Nella notte sul 5 aerei avversari hanno lanciato bombe su Rodi.

Nell'Africa settentrionale sul fronte di Sollum, è stata rieacciata una puntata del nemico; le nostre artiglierie, particolarmente attive hanno battuto navi alla fonda nel porto di Tobruk. Unità aeree hanno bombardato nuovamente gli apprestamenti difensivi della piazza.

Un apparecchio Hurricane è stato abbattuto dalla caccia. Velivoli nemici hanno lanciato bombe su Bengasi e Derna.

Nella zona di Bardia è stato catturato un gruppo di soldati inglesi al comando di un ufficiale, fuggiti dall'isola di Creta con un motoscafo.

Nell'Africa orientale le artiglierie nemiche hanno battuto intensamente, ma con scarsi risultati, le nostre posizioni lungo il fiume Omo, nel settore di Abalti (Galla e Sidamo).

Obvezna priglasitev za priseljence v Ljubljansko pokrajino

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino, smatrajoč za potrebo, da je bivanje priseljencev z drugih ozemelj v Ljubljanski pokrajini v razvidnosti,

odreja:

Člen 1. Kdor koli se je od 1. aprila 1941-XIX dalje priselil v Ljubljansko pokrajino s kategorijo koli drugega ozemlja izven te pokrajine ali se priseli kasnejše, se mora priglasiti pri občini, kjer se je nastanil.

Člen 2. Priglasiti se morajo tudi tisti, ki so bili pristojni ali so bivali v Ljubljanski pokrajini, ki pa odšli pred 1. aprilom 1941-XIX, a so se vrnili na bivanje od tega dne dalje ali se vrnejo kasnejše.

Člen 3. Prijava iz prednjih členov morajo vložiti tisti, ki so na dan, ko je bila izdana ta uredba, že bivali v Ljubljanski pokrajini, v desetih dneh od dne, ko stopi ta naredba v veljavno, tisti pa, ki se priselijo kasnejše, v 48 urah od priselitve.

Člen 4. Kršitelji določb te naredbe, ki stopi v veljavno na dan objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino, se kaznujejo denarno s 500 do 2000 din, v hujših primerih pa z zaprom do treh mesecev.

Ljubljana, dne 4. junija 1941-XIX.

Visoki komisar
za Ljubljansko pokrajino:
EMILIO GRAZIOLI

Določila za poštno in brzojavno službo

Visoki Komisariat za Ljubljansko Pokrajino sporoča naslednja določila za poštno in brzojavno službo.

1. Za državne in zasebne brzojavke iz Ljubljanske Pokrajine kamorkoli razen v sovražne države so dovoljene italijansčina, slovenčina, nemčina, francoščina, hrvaščina, albansčina in črnoščina.

2. Za zasebne brzojavke ni dovoljeno skrivno besedilo.

3. Za zasebne brzojavke niso dovoljeni plačani odgovori.

4. Brzojavke se sprejemajo na popolno odgovornost odposiljaljev. Brzojavke se odpravljajo kateri to dovoljuje položaj uradov in prog.

5. Za zasebne brzojavke v Italijo in bivšo jugoslovansko ozemlje, zasedeno po italijanski vojski, je pristojbina tista, kakor v Ljubljanski Pokrajini.

6. Za navadne zasebne brzojavke na Hrvaško je pristojbina po sedanjem zamenjavi 1.28 lit za besedo ali 4.26 dinarjev.

7. Brzojavke v drugo bivšo jugoslovansko ozemlje, ki ni zasedeno po italijanski vojski, se ne sprejemajo dokler ne bo služba obnovljena.

Od 16. junija bo uveden promet s poštnimi nakaznicami med Ljubljansko Pokrajino in med Kraljevino Italijo ter med bivšimi jugoslovanskimi ozemljimi pod italijansko zasedbo. Poštni uradi v Pokrajini se bodo pri tem ravnali po mednarodnih določilih, pristojbine pa bodo tiste, kakor v Ljubljanski Pokrajini. Denar za vplačila in za izplačila bo izključno italijanski. Nobena nakaznica pa se ne bo mogla glasiti na višji znesek, kakor na tisoč lit.

Nadzorstvo nad Glavno bratovsko skladnico

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino odreja:

Glavna bratovska skladnica s sedežem v Ljubljani se postavlja pod nadzorstvo Visokega komisariata za Ljubljansko pokrajino, ki ga bo izvrševal po svojem odposlancu.

Za izredne upravne posle je potrebna predhodna odobritev komisariatskega odposlanca.

Za komisariatskega odposlanca se postavlja g. ing. dr. Tullio Segatti.

Ta odredba je takoj izvršna in se objavi v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana, 5. junija 1941-XIX.

Visoki komisar
za Ljubljansko pokrajino:
EMILIO GRAZIOLI

Hrvaški poglavnik Pavelič pri Hitlerju in pri nemškem zunanjem ministru

Salzburg, 7. junija. s. Načelnik hrvaške vlade dr. Pavelič je od včeraj zjutraj gost nemške vlade. Dopolnil je tja včeraj ponoči ob dveh s posebnim vlakom. Na postaji ga je sprejel nemški zunanj minister Ribbentrop z nekaj visokimi uradniki in več političnimi ter vojaškimi osebnostmi.

Prvi posvet med Paveličem in med Ribbentropom je bil včeraj popoldne v Ribbentropovem gradu Fuschlu. Potem je bilo kosilo, katerega se je udeležilo vse Paveličeve spremstvo.

Popoldne je Pavelič v Ribbentropovem spremstvu odšel na Berghof, kjer je imel dolgo po-

svetovanje s kanclerjem Hitlerjem. Posvet se je udeležil tudi maršal Göring.

Uradno poročilo o posvetu pravi, da je potekel v duhu prirsenega prijateljstva, ki veže nemški in hrvaški narod. Ob koncu pogovora je dr. Pavelič izročil Hitlerju vojno zastavo pruskega kralja Friderika iz sedemletne vojne ter kralj Friderika Velikega.

V razgovoru z nemškim zunanjim ministrom Ribbentropom je, kakor izjavlja, Pavelič sporočil, da je meja med Hrvaško ter med ozemljem stare Srbije, zasedenim po nemški vojski, že dočlena. Ribbentrop je to sporočilo z zadoščenjem vzel na znanje.

Nove grozote nad nemškimi padalcem na Kroti

Berlin, 7. junija. s. Vrsta grozot, katerih žrtev so na Kroti bili nemški padaci in ranjeni, raste od dne do dne. Po pripovedovanju ujetnikov prihaja na dan vedno novi primeri. Južno od Retima so nemški vojaki v neki kleti dobili počakanja triupla osmih nemških padalcev. Padaci so imeli odrezane roke in noge.

Italijanska skrb za grško prebivalstvo

Atene, 7. junija. s. Grški listi poročajo, da je predsednik grške vlade imel posvet z italijanskim poslanikom v Ateneh. Listi izražajo zadostenje in hvaležnost, ki ga grško prebivalstvo čuti zaradi naglove zanimanja, s katerim je italijanska vlada poskrbela za zagotovitev oskrbe v zasedenih predelih. Listi poročajo, da se je predsednik vlade zahvalil italijanskemu poslaniku za to skrb.

Spomenica danske vlade zaradi odcepitve Islandije

Kopenhagen, 7. junija. s. Danska vlada je poslala islandski vladi uradno spomenico, v katerega razpravlja o sklepu Islandije, da se bo ločila od Danske. Danska vlada priznava, da je Islandija zdaj v težavah, vendar občaluje, da je do tega sklepa prišlo ravno v sedanjih časih. Danska vlada jemlje željo islandskega prebivalstva na znanje in je pripravljena razpravljati o končni rešitvi tega vprašanja.

Carinske olajšave za uvoz v Ljubljansko pokrajino

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino, na podlagi člena 2. Ducevega razglasila z dne 17. maja 1941-XIX in

smatrajoč za potrebo, da se ne obremenja z uvozno carino blago, ki je potrebov kmetijski, stavbeni in industrijski delovnosti pokrajine,

odreja:

Clen 1. Carine in drugih carinskih davščin ob uvozu z ozemelj bivše jugoslovanske države, ki niso zasedena po italijanski vojski, so opredeleni: živila in navadna oblačila (obleka, perilo, čevlji, pokrivala), kakor tudi cement, apno, premog in modra galica.

Oprostitev se ne nanaša na notranje davke za izdelavo, prodajo in potrošnjo, za katere ostanejo nespremenjeni doslej veljavajoči predpisi.

Clen 2. Med Ljubljansko pokrajino in drugimi ozemljji bivše jugoslovanske države, ki niso zasedena po italijanski vojski, je izmenjava, ki jo predhodno dovoli Visoki komisariat, opredelena vseh carin in carinskih davščin, tako uvoznih kakor izvoznih.

Clen 3. Ta naredba stopi v veljavno na dan objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana dne 5. junija 1941-XIX.

Visoki komisar
za Ljubljansko pokrajino:
Emilio Grazioli

Politika francoske vlade po ameriški sodbi

Vichy, 7. junija. s. Francoska vlada se je včeraj zjutraj sesala na važno sejo, na kateri je admiral Darlan poročal o zadnjih dogodkih.

Washington, 7. junija. s. Ameriški zunanj minister Hull je dal kratko izjavo o sedanjem položaju vlade v Vichyju. Med drugim je dejal, da politika te vlade predstavlja ogrožanje varnosti na zahodni polobli, zakaj po obvestilih, ki jih je ameriška vlada dobila, stremi ta politika za napadalnimi in zatiralnimi akcijami.

Prejšnji jugoslovanski dinar je zamenjalo šest drugih valut

Budimpešta, 6. junija. s. V balkanski vojni je razpadla Jugoslavija v šest različnih področij, ki imajo sedaj različne zakone in tudi denar. Tako so deli Jugoslavije prišli pod Italijo, Nemčijo, Madžarsko in Bolgarijo, nastala je nova svobodna Hrvatska, svoje ozemlje pa je dobila tudi Srbija. Zaradi tega je tudi jugoslovanski dinar dobil šest različnih vrednosti. Italija, Nemčija, Madžarska in Bolgarija so uvedle na novih ozemljih svoj denar. Na Hrvatskem uvajajo novo valuto z imenom kunak, katere vrednost bo enaka enemu dinarju. V Srbiji, ki je zasedla Nemčija, pa ni Nemčija priključena, kroži še zmeren dinar, ki ga pa bodo zamenjali s srbskim dinarjem. Madžarska je zamenjala 100 din za 10 svojih pengő. Nemčija je zamenjala 100 din za 5 RM. Bolgari dajejo za 100 din 100 svojih levov, Italija pa za 100 din 30 lit.

Dopolnilne določbe glede dvojezičnih napisov

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino, glede na komisariatsko naredbo s 30. aprilom 1941-XIX, čl. 14, o obveznosti dvojezičnega besedila za table in napise in

smatrajoč za umesno, da se izdajo dopolnilne odločbe za njen natančno in enotno uporabo,

odreja:

Clen 1. Table, razglasiti in napisi, izobesiti kjer koli v javnih in zasebnih uradih, v javnih obratih, v trgovinah in vobče na vseh krajih, ki so dostopni občinstvu, morajo biti v Ljubljanski pokrajini sestavljeni z dvojezičnim besedilom.

Italijansko besedilo mora biti na prvem mestu v navpični smeri (odgoraj navzdol) ali pa v vodoravn smeri (od leve na desno); poleg tega ne sme biti po razsežnosti manjše in črke morajo biti iste vrste, kakršne se uporabljajo za drugo besedilo.

Clen 2. Mimo tega, kar odreja prednji člen, pa je prepovedana raba tujih besed, kakor za table, razglasitev in napise, tudi za industrijske izdelke, za blago in za poimenovanje tvrdk in društv.

Clen 3. Da se olajša pravilno prevajanje na italijansčino v primerih iz členov 1. in 2. te naredbe, poskrbijo ljubljanska občina in okrajna načelnstva za ustanovitev brezplačnih svetovalnic.

Clen 4. Nadomestitve po členih 1. in 2. se

Visoki Komisar in sovet Ljubljanske pokrajine na poti v Rim

Trst, 7. junija. s. Včeraj popoldne je dopoval sem Visoki Komisar za Ljubljansko Pokrajino Eksc. Grazioli v spremstvu ljubljanskega župana in soveta za Ljubljansko Pokrajino. Odlični gostje so se poklonili spomeniku padlih vojakov, obiskali grad ter stolnico sv. Justa. Zveter so odpotovali v Rim.

Vesti 7. junija

Turški parlament je odobril trgovinsko pogodbo med Italijo in Turčijo za leto dni. Šestletni deček je bil povzročitelj velikega požara v finski vasi Teistenjoki, kjer je našlo smrt v ognju nad sto ljudi. Komisija je ugotovila, da se je deček igral v vizični in tako povzročil velikanski požar.

V Thornhavenu na Faröerskih otokih so Angleži zajeli vse mornarje na nevralnih ladjih in zahtev

Hitro poškropite sadno drevje, dokler je še čas

Ljubljana, 6. junija 1941.

Zaradi pretekli izrednih razmer, katere smo doživeli, je le malokateri izmed sadjarjev mogel pozimi poškropiti sadno drevje, še manj pa da bi mogel poškropiti svoj sadovnjak v zgodnji spomladni, ko je začelo sadno drevje brsteti ali ko je bilo tuk pred cvetjem. Ker se letos obeta dobra sadna letina, bi bila res velika škoda, če bi nam bolezni in sadni škodljivci uničili dober del sadnega pridelka. Zato bi morali zdaj nadomestiti, kar smo doslej zamudili in začeti tako škropiti sadno drevje, da v zadnjem času preprečimo škodo, ki jo dela škrupi in drugi številni sadni škodljivci.

Ce že nameravamo škropiti sadno drevje, pa moramo storiti takoj. Letos moramo škropiti takoj, ko se cvetje osuje, in to z 2% zvepleno-apneni brozgo, kateri pa naj dodamo 300 g aresina ali meritola, t. j. arzenikovega sredstva. Kdor pa nima zvepleno-apneni brozge, naj uporabi polodstotno bordoško brozgo, ki se naredi iz zmesi pol kilograma modre galice in tri četr kilograma gašenega apna na 100 litrov vode. Tudi tej zmesi moramo dodati potem 300 g aresina ali meritola. Zvepleno-apneni brozgo ali galica uniči le boleznske kali, arzenikova sredstva pa uničijo ostale škodljivce, kot so jabolčni zavijči, ki napravi jabolka črviva, gosenice globovga belina, zlatoritke, prstaničarja in druge, ki objedajo liste. S tem, da škropimo, uničimo tudi kali bolezni, ki povzročajo, da začnejo jabolka v skladičih od semeniča gniti. Kdor ima nosprasti, naj ga

uporabi, in sicer takole: pol kilograma na 100 litrov vode. Apna mu ni treba dodajati, ne arzenikovih sredstev, ker sam vsebuje arzenik.

Pri škropiljenju moramo paziti, da se škropivo razprši, kar še najboljše opravi razpršilnik. Razpršilnik prsi škropivo kot fino meglo ter na ta način pride škropivo do vseh listov in tudi na majhne plodove. Listje pa ne sme biti kakor oblit s škropivom in škropivo se ne sme izbirati na robovih listov, ker jih škropivo ožge.

Drugič naj bi škropili 2 do 3 tedne po prejšnjem škropiljenju; za novo škropiljenje uporabljamo 2% zvepleno-apneni brozgo, kateri dodamo 400 g aresina ali meritola. Lahko škropimo tudi s pol odstotnim nosprasitom ali pa, ako ni bilo v tem času premoko vreme, in je listje prenežno, s 1% bordoško brozgo. S tem škropiljenjem zatiramo škrup, jabolčnega zavijča, gosenice že zgoraj omenjenih škodljivcev in gosenice jabolčnega molja, ki se vprav v tem času pojavi na drevesu in zelo hitro uničujejo listje.

Sadno drevje moramo vsaj dvakrat škropiti, da pridek čim bolj prihranimo in pridelamo čim več zdravega in lepega sadja.

Ker pri nas najbrž ne bo mogoče dobiti zvepleno-apneni brozge, pa naj v nekaj vrsticah povemo, kako se ta brozga napravlja doma. Takole morate ravnati, da dobite dobro brozgo, ki bo imela zadostni učinek in siguren uspeh:

Za 50 litrov zvepleno-apneni brozge vza-

memo 10 kg zveplenega cveta in 13.5 kg čistega gašenega apna. Brozgo smemo kuhati samo v zelezničnih ali dobro položenih kotlih. V bakenih kotlih pa nikakor ne.

Zveplio in apno zmešamo v primerni količini vode in fino kašo, da ne ostane zveplio ali apno v kepicah. Nato moramo doliti toliko vode, da dobimo natančno 50 litrov tekočine, in jo vlijemo v kotel. V kotlu zaznamujemo z zarezo, do kod sega brozga. Kotel postavimo na ogenj in brozgo vedno mešamo z lesenim kolom. Ko začne vreti, jo kuhamo nad zmernim ognjem tri četrt ure. Vse pene, ki nastajajo pri kuhanju, moramo potiskati nazaj v brozgo, ne smemo pa jih posnemati. Ker voda pri kuhanju izhlapeva, dolivamo vedno vročo vodo, katero moramo imeti pri roki. Dolivati moramo le do znamenja v kotlu tako, da je vedno 50 litrov tekočine. Ko se brozga shladi, jo vlijemo v lesene ali zelezne sode. Pri vlijanju jo precedimo skozi vrčevino. Od te brozge vzamemo, ako hočemo 2% zvepleno brozgo za škropiljenje, 2 kg na 100 litrov vode. Če hočemo za zimsko škropiljenje uporabiti 15% brozgo, vzamemo pa 15 kg brozge na 85 l vode.

Gospodarji, ki še niste doslej poškropili sadnega drevja, glejte, da to takoj izvršite, kar bo samo vam v dobro.

Ribarjenje v naših vodah

Neupravičeno loviljenje rib po naših vodah je bilo in je še vedno po zakonu prepovedano. To naj uvažuje naše prebivalstvo, ki ga opozarjam tudi an to, da so tudi naše civilne in vojaške oblasti izdale najstrožjo prepoved neupravičenega loviljenja rib po naših rekah in potokih. Kdor bo torej neupravičeno lovil ribe, bo najstrožje kaznovan, zlasti pa oni, ki bi se pri ribarjenju posluževal raznih razstreliv ali mamil.

Preskrba Ljubljane z jajci je zagotovljena

Ljubljana, 7. junija.

Po šest jajc za kovača so včeraj ljubljanske gospodinje spet dobile na mestni tržnici, da se zares zadovoljne in potolažene prihajale domov. Samo v četrtek je bilo oddanih 11.000 jajc prebivalstvu, eno četrtno to množine so pa dobili bolniki po bolnišnicah in socialnih zavodih, saj so bolniki v prvi vrsti potrebeni te hrane. Jajca so trgovci pripeljali čez mejo Ljubljanske pokrajine, kjer je mestni tržni urad organiziral nakup jajc ter tudi na trgu veste nadzoruje njih prodajo. Kakor se je v četrtek pokazalo, je tudi ta akcija mestne občine popolnoma uspela, saj je Ljubljani redna dojava jajc po nizki ceni sedaj zagotovljena in Ljubljancanom ne bo več treba trpeti izkorisťanja s strani verižnikov in prekupevralcev. Pri tem pa spet opozarjam tako gospodinje kakor tudi naše trgovce, naj ne preplačujejo jaje in s preplačevanjem ne dajejo potuhe verižnikom.

Kanalske cevi polagajo

Kanalske cevi polagajo na krizičnu Linhartovo cesto. V smeri Linhartove ulice so delavci že pred dnevi izkopali nekaj metrov globok jarek, ki sega do kanalizacijskih vodov. Globoki jarek so obložili z deskami, da se zemlja ne bi podsula. Mestni instalaterji polagajo v jarek nove cementne cevi in bodo zvezali nove kanale s starimi vodi. Cesta je na tem mestu precej razkopana in morajo vozuški, posebno pa avtomobilisti tod vožnjo znatno zmanjšati. Previdni morajo biti zlasti pešci, ki prečkajo pot na tem kraju, kajti kaj lahko pride do nesreče, ko je promet tako velik. Enako globok jarek so delavci izkopali tudi od nove stavbe, ki so jo sezidali zraven hiše, ki nosi številko 46b. Tudi v ta kanal polagajo cementne cevi. To je kanalizacija za to hišo. Vprav zaradi obeh jarkov, ki nista daleč drug od drugega, je cesta zelo ozka, tako da ima prehod lahko samo en avtomobil. Ko bodo oba jarka po opravljenem delu zasuli, bi bilo pa zelo prav, če bi podrli del hiše, v kateri ima svojo trgovino trgovec Kolšek. Del te hiše namreč gleda precej globoko na cesto in ni nikakor v regulacijski črti, v kateri so sezidane vse nove stavbe, ki so jih zadnje čase precej postavili. Če bodo porušili še ta odvisni del te hiše, pa bo Tyrševa cesta urejena po regulacijskem načrtu in bo cesta zelo pregledna.

Jutrišnji športni spored

Jutri bo po vseh igriščih spet živahnno. Moštva bodo spet igrala za pokal SNZ. Prav tako se bo nadaljevalo juniorsko prvenstvo. Spored tem bo naslednji: Juniorski pari: Sloboda : Jadran, Hermes : Slavija, Moste : Mladika in pa Korotan : Mars.

Moštva, ki bodo nastopila za pokal pa so naslednja:

Mars : Moste ob 10.30 na Ljubljani, Korotan : Ljubljana ob 17.30 na Korotanu, Slavija : Grafika ob 17 na igrišču na igrišču Mladike in Hermes : Sloboda ob 10 na igrišču Hermesa.

Nemški poslanik v Tokiu Ott in ravnatelj ministra za zunanje zadeve Sakamoto sta imela daljši razgovor glede položaja v Evropi. Italijanski poslanik pa je imel pol ure razgovor z zunanjim ministrom Matsukom, ki je sprejel potem tudi poslanika Združenih držav.

In res, Chan je stopal na obrežje. Čim se je dotaknil z nogo kopnega, se je moštiček za njim dvignil. Nekoliko v zadregi je pristopil k mladeniku in mladenki.

»Vaša zadrega mi je zelo prijetna. Popotnik se je poslovil prej, preden je odšel, pa se je spet vrnil.«

»Da, dragi g. Chan, končno nam boste pomagali!«

Godba na krovu ladje je začela igrati poslovilni pozdrav. Z ladje so metali pisane papirke na celino. Slišati je bilo še en glas, ki je dejal:

»Pa pisati mi ne pozabi!«

Chan je ganjeno opazoval ladjo, ki se je počasi trgala od obrežja. Ljudje so navdušeno tolkli z rokami in mahali z robcu.

»Ubogi mali Barry Chan,« je vzdihnil Kitajec. »Silno rad bi ga videl. Nadzornik Flanery me bo sprejel manj lju-beznivo. Pojdimo!«

VI. POGLAVJE

Detectiv iz Honolulu

Kirk je vtaknil Chanov kovčeg v oddelek za prtljago nato so se pa vsi trije usedli v avtomobil. Avtomobil je krenil proti mestu.

»Najbrž vas muči radovednost nad Kirk ga je bil sišal skozi zid kabine. Barry

Koledar

Danes, sobota, 7. junija: Kv. Rob. Nedelja, 8. junija: Sv. Trojica.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bakarič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva 20; mr. Murmayer R., Sv. Petra c. 78.

Mestno zdravniško dežurno službo bo opravljal od sobote do 20. ponedeljka do 8 mestni zdravnik dr. Logar Ivan, Ulica 29. oktobra 7-1, telefon 41-52.

Prijateljem živali! Društvo za varstvo živali naproša vse prijatelje živali, da prijavijo pismeno na Društvo za varstvo živali Ljubljana 5, ali pa ustremo v društveni ambulanti na Domobranski cesti 21, dnevno od 2 do 4 vse primere, kjer ni dovolj preskrbljeno za prehrano živali. Društvo bo v konkretnih primerih poskrbelo, da živali ne bodo trpeli zaradi nezadostne oskrbe.

Slovenskim slušateljem višje pedagoške šole v Zagrebu. Glede na notico Šlusateljem višje pedagoške šole v Belgradu in Zagrebu z dne 3. junija t. l. dodajam še sledete: Slovenski slušatelji II. semestra višje pedagoške šole v Zagrebu, ki so po sedanjem vojni odšli nadaljevat študij v Zagreb, se bodo v šolskem letu 1941-42 po želji lahko vpisali v III. semester v Ljubljani. Toliko v pojasnju. — R. B.

Javno cepljenje zoper koze bo v Higieniskem zavodu — oddelku za zdrav. zašč. mater. dojenčkov in otrok v Ljubljani, Lipičeva ulica, v torek 10. in petek 13. junija vselej od 16-18.

Strokovno vodstvo po razstavi slovenske moderne umetnosti, ki je odprtia v Jakoplevem paviljonu, in ki je vzbudila že do sedaj toliko pozornosti, bo zoper v nedeljo 8. junija ob 11. Vodstvo bo imel predsednik društva slovenskih likovnih umetnikov slikar in profesor Saša Santel. Prijatelji slovenske umetnosti se vljudno vabljeni! Pri blagajni je na razpolago lep katalog, ki je prav za prav zbornik, opremljen s 15 reprodukcijami vseh razstavljalcev. Besedilo je prirejeno po dr. F. Šijancu, izdali in založili so razstavljalci sami. Cena s seznanom razstavljenih del je 10 dinarjev.

Slikarska razstava klasične gimnazije. Klasični so tudi letos kljub negativnosti, ki je spremljala letošnje šolsko leto, prizredil slikarsko razstavo pod vodstvom svoje organizacije Žarak. Razstava je odprtia ves dan na I. drž. gimn. (Vegeva ulica) v risalnici drugega nadstropja. Vstopnine.

Slovensko čebelarsko društvo v Ljubljani vabi one svoje člane v Ljubljanski Pokrajinji, ki imajo svoje čebele na ozemlju, zasedenem po nemški oblasti, naj se zglaže nemudoma v društveni pisarni na Tyrševe cesti 21, da jim izpoljuje dovoljenje za prevoz čebel.

Ljubljansko gledališče

Drama:

Sobota, 7. junija ob 19.30: »Revizor«, Izven. Znizane cene od 20 din navzdol.

Nedelja, 8. junija ob 19.30: »Bog z vami, mlada leta!« Izven. Znizane cene od 20 din navzdol.

Ponedeljek, 9. junija ob 19.30: »Ana Christie«.

Igrala bo skupina slovenskih mariborských igralcev. Izven. Znizane cene od 20 din navzdol.

Opera:

Sobota, 7. junija ob 19: »Rusalka«, Red Češtek.

Nedelja, 8. junija ob 19: »Don Kihot«, Izven.

V nedeljo bodo ponovili italijansko komedio »Bog z vami, mlada leta«, ki sta jo napisala Sandro Camasio in Nino Oxilia. Pristna italijanska gracija, lahkohodnost, humoristnost in čustvenost so glavne odlike te sodobne igre. Igrali bodo: A. Levarjeva, Kralj, M. Danilova, Sever, P. Janovac, Gabrijelčičeva, Rakarjeva, Slavčeva, Drenevec, Gregorin, Tiran in Milčinski. Režiser: profesor Šest. Predstava v nedeljo bo izven. Cene znizane.

MRAKOVO GLEDALIŠČE:

Sobota, 19.50: »Sinovi Starega Rimljana«.

Proda se kotnošteječi rabljeni štedilnik na 2½ plošč obložen z emajlnimi ploščicami. Ponudbe stavitv na upravitelja Ljubljana-Prešernova ul. 3 med uradnimi urami.

Kopališče Okrožnega urada za zavarovanje delavcev je odprto ob sobotah od 8 do 19.30.

Il bagnò dell'Ufficio regionale di assicurazioni operaie e aperto il sabato dalle 8 alle 19 e 30.

E. I. A. R. Radio Ljubljana

Sobota, 7. junija 1941-XIX: 7.30 Porocila v slovenščini — 7.45 Operetne fantazije — 8 Napoved časa iz Rima, nato nadaljevanje koncerta operetnih fantazij (glej zgoraj). — 8.15 Porocila iz Rima — 12.30 Porocila v slovenščini — 12.45 Slovenska glasba — 13 Napoved časa in poročila iz Rima — 13.15 Uradno vojno poročilo v slovenščini 13.17 Orkestralni koncert pod vodstvom Mo Galilina — 14 Porocila iz Rima — 14.15 Opera glasba 14.45 Porocila v slovenščini — 17.15 Plošče znamke Cetra — 18 Prekinitev oddaje — 19.30 Porocila v slovenščini — 20 Napoved časa in poročila iz Rima — 20.15 Simfoniona glasba: Pizzini: Pesem Dolomitov — 20.40 Orkester pod vodstvom Mo Strappinija — 21.15 Porocila v slovenščini, nato konec oddaje.

To je bil polkovnik Beatem, ali ne? Zame nič čudno.

»Nikar ne boste slišali pošte!« Pa vendar ne boste obdoževali polkovnika? je vznemirjeno vzkliknila Morow. »Ko pa je tako plenilen clo...«

Malo znani junaki večnega ledu

Pretresljivi prizori, ki se vsako leto odigravajo na ogromnem zaledenem zemeljskem »odru«

Casopisi vsega sveta se na široko razpisujejo o velikih dogodkih, ki se odigravajo v severnih polarnih krajih, kadar ljudje odkrijejo tod kaj pomembnejšega, pri čeprav gre pri takšnih dogodkih morda bolj za šport, kakor pa za znanstvena raziskovanja. Zadnje novice teh velikih športnih junakov z večnega ledu prinašajo časopisi pod velikimi naslovi in pri takšni priliki ves svet nekako prisluhne. Toda to so junaštva, ki se z njimi ponosa le peščica ljudi, dobro pripravljenih in denarno podprtih za takšna nevarna potovanja. O stotinah malih junakov večnega ledu pa svet dosti ne govori. Svetovni tisk zato nič ne ve o pogumnih dejanjih, o bojih in trpljenju mnogih, ki leto za letom tekmujejo z naravo in se bore s »polarnim zmajem«. Ti neznani in preprosti ljudje se podajajo

v neznani mrzli svet za kruhom

ne pa za pustolovščinami ali pa, da bi se pred svetom proslavili. Kljub vsemu pa dosti bolj poznajo raznovrstne pustolovščine, kakor pa veliki, svelovno znani polarni raziskovalci in športni junaki. Podajo se v nevarnosti, ki vsevposod preže z ogromnimi ledeni plošči, da bi preskrbeli svojim revnim družinam potrebnega kruha, družinam, ki morda pričakujejo po skromnih kočah tam nekje na severnem koncu Evrope, ali kje v finskih gozdovih njihove vrnitve. Težko čakajo na skromne vsole denarja, ki jim ga pošle skrbni oče morda iz Trondhjem ali Hammerfestu. Nihče pri nas ne govori o teh skritih junakih, kadar pa kdo izmed njih pri reševanju ladij ali tovariša žrtvuje svoje življenje, se ta ali oni časopis kje na Norveškem v nekaj vrtsticah spomni te nove žrtve ledeni poljan.

Najpreprostejši »mali junaki severa so norveški ribiči, ki tja do poletja love po vodah Severnega ledenega morja. Takšen lov je dostikrat podoben dramatskemu prizoru, ki se odigrava na ogromnem zemeljskem odru. Celo ludjev parnikov in starih jadrnic, bark in sodobnih motornih čolnov odpelje pri takšni priliki ven na široko. Siloviti viharji Ledenega morja tudi poleti prinašajo pogubo. Dostikrat se katera teh ladij morda več ne vrne domov, ker jo je vihar s preveliko silo butnil ob ledeni breg.

Ob vrnitvi jih sprejmejo najprej - tatovi

Zivljenje ribičev je silno skromno, čeprav dobi vsak svoj delež od celotnega izkuščka. Kadar ribiči dobe denar, se jim kaj hitro posuši v rokah, kajti v Trondhjem, Vordöju ali Hammerfestu, odkoder odhajajo na lov in se potem tja spet vratajo, že prejšnje nanje razni kvartopirci ali celo tatovi vseh »stroki«, ki so na morju navadno veliki strahopeti, na kopnem pa se na svoj posel kaj dobro razumejo. Norveški ribič pa je med ljudmi na kopnem prav tako naiven in lahkomiseln, kakor je na morju odločen in se neustrašeno bori, da reši iz viharjev ladjo in tovariše pogube. Njihovo ravnanje spominja na življenje lovcev za zlatom, ki prav tako lahko v nekaj-dneh nepremišljeno zapravijo vse svoje premožaje.

Kadar gredo nad medvede in tjuhlje

Mornarjem, ki se podajajo na Ledeno morje, pa prete tudi še hujše nevarnosti. Navadno služijo gospodarju, ki ima po več ladji in organizira love po severnih vodah. Na lov odrinejo pozno v jeseni in se ponavadi vračajo spet domov šele na poletje. Tam lov med drugim tudi severne medvede. Ker so te bele zverine zelo krvoločne, ni lov nanje nič manj nevaren kakor mikaven. Nekaj čisto drugega pa je lov na tjuhlje. Pri tem je manj nevarnosti, čeprav večji tjuhlji, ki so obstrelieni, zadajo lovcom s svojimi ostrimi zobmi lahko strahotne rane. Nasproti temu pa je lov na mlade tjuhlje kar se da surov in okrunet. Norveški pisatelj Eduard Welle-Strand, ki se je v svojih mladih letih nekoč udeležil takšnega lova na tjuhlje, v nekem romanu zelo živo popisuje svoje doživljaje. Nekako takole piše:

Mladi tjuhlji se grejejo na ledeneh ploščah, se igrajo in se veselijo svojega življenja. Nenadoma jih obkoli skupina rjevečih ljudi, ki skušajo z nečloveškimi glasovi živali preplašiti. Za beg je tedaj že prepozno. Tjuhlji ne morejo nikam. Drug za drugim padajo pod udarci težkih železnih palic. Dostikrat potegnejo lovci kožo s tjuhlja, ki je še napol živ. Človek se tu pokaže strahopetega, zakrnjenega in zverinsko surovega.

Maršal Italo Balbo:

Italijanski roji nad svetom

Stormi d'Italia sul mondo

Osem letal je nadaljevalo pot proti severu, kjer je bil veter močnejši in pravilnejši, ker ni pihal skozi gorska grla na otoku. Prišlo so do Los Alcazaresa in so bili vsi na varnem na španskem vodnem letališču.

Ko smo prišli iz parnika, sem šel do konzula ter sestavil poročilo za predsednika vlade. Potem sem se z Longom napotil spati potrtni kosti v hotel, ki je bil nad zalivom.

Toda sen se me ni polotil. Vsako toliko so hodile luči pred mojim oknom. Klical sem Longa. Morda se je nevihta ojačevala v svoji besnosti. Morda je veter ugnal naših šest strojev, razvrščenih na obali v Puerto de Campos.

Slišali smo rjevanje viharja. Toda luči niso bile drugega kakor pretrgani snopi svetlobe, ki jih je prav pred naše okno metal pristaniški svetilnik.

Tudi ta noč je minila: čez vse dolga noč, polna tesnobe. Zjutraj smo ob zori odšli v Puerto de Campos, seveda smo si prej preskrbeli cigaret za tovariše.

Morje je bilo še vedno divje. Nič bilo misliti na odhod. Prebili smo ves dan v zavetju neke gostilne, ki jo je tvorila ena sama polmrčna soba, polna dima.

Ribiči iz Puerto de Campos žive ločeni od sveta v kakih dvajsetih hišah. Njihove navade so preproste, govore pa nerazumljivo catalonsko narečje. Toda nismo smeli biti tako natanci.

Vsi skupaj, častniki in podčastniki smo si preganjali ure s tem, da smo proučevali vreme v upanju, praznem, da ne vidiš minila. V tem šotoriču so nam delali družbo širje finan-

Bili smo neprenehoma premočeni, ker smo kar naprej hodili pregledovati stroje. Jedli smo kar v letalski opravi. Nekdo je zaradi pomanjkanja miz držal krožnik na kolenih.

Tovarištvo brez primere

Značilno pa je, da je na krovu polarne ladje več Fincev, ki žive na Norveškem, kakor pa pravih Norvežanov. Na Ledenem morju postane človek krut sred prirode, v kateri je neprestano v smrtni nevarnosti. Zato pa med temi ljudmi toliko bolj cenijo odločnost, ki je nikdar ne manjka, kadar je treba zastaviti življenje za prijatelja, kadar se je treba z vsem pogonom podati v največjo nevarnost. Najlepše se to vidi takrat, kadar kdo zaide kje v ledeni puščavi in ga njegovi tovariši skrbno iščejo, ali pa, kadar zajame vihar ladjo kje na širokem morju. Orkan se razbesni, iz morja se dvigajo ledene piramide »stolpi smrti«, ob katerih se lahko ladja razbije na drobne koščke. Posadke ladij vztrajajo na svojih mestih, čeprav se vsi zavedajo, da gledajo smrti v obraz. Brez obotavljanja in skrajno napetih živev stojijo pri krmilu ali na kapitanskem mostiču, in se z nadšloveškimi naporji prizadevajo, da bi rešili ladjo pred potopom.

Krvave žaloigre zaradi plena

In zdaj se ladja živ vracata z bogatim plenom. Da, nadvse bogatim, kajti tjuhove in medvedje kože imajo visoko ceno. Dostikrat pride tudi do krvavih žaloig, v večnem ledu. Mnogi lovci se nikdar več ne vrnejo domov. Zakoni, ki veljajo pri teh severnjakih, s onamreč nenavadno strogi in kruti...

Čisti zrak — balzam za živce

V podobnih razmerah žive lovci na kožuharje. Ti prezimujejo na Spitzberghih. Njihovo življenje je morda še dosti težje kot pa tisto, ki ga žive ribiči sred morja, kajti tem slednjim je na širih vodah vsaj preskrbljeno za večkratno spremembo, ki jim kraja čas. Na Spitzberghih pa je zima dolga, polna snežnih viharjev in hudega mraza. Bila bi nezmošna, če ne bi bil zrak tako sijajno čist. Čeprav je ta zrak izredno oster, vendar deluje na vznemljene žive kot balzam. Morda je vprav ta zrak vrrok, da so vsi ti skriti junaki severa tako mirni in se čutijo sposobne za še težjavnejši boj z naravo.

Najbolj čudno pa je, da vsakogar, ki je dalj časa živel tam gori na visokem severu, vleče nekaj tajna sila nazaj. Zakaj? Bog ve. Nekaj podobnega je z ljudmi, ki se dalj časa pomude v vročih krajih ob zemeljskem ravniku. Tudi ti hrepene, da bi se skoraj vrnili tja, pa sami ne znajo povedati, kaj jih tako žene spet na globoki vroči jug.

42 letnica prve dijaške predstave v Pragi

Pred dobrimi 14 dnevi je bila v českem Narodnem gledališču v Pragi že 600. predstava, namenjena dijakom srednjih šol. Takšne predstave imajo v Pragi že lepo preteklost. Prvo te vrste so imeli v Pragi že leta 1899, tako da so letos obhajali že 42-letnico prve dijaške predstave.

Il Direttore generale per la stampa, Cons. naz. dott. Casini e il dott. Nani capo dei servizi stampa e propaganda presso l'Alto Commissariato della Slovenia e Commissariato della Dalmazia. — Glavni ravnatelj za tisk, nar. sveini dr. Casini in dr. Nani, voditelj tiskovne službe in propagande na Visokem Komisariatu Sloveniji in na Komisariatu v Dalmaciji.

Ameriška sodba o pomenu in bodočnosti bojnih križark in bojnih ladij

Bin, 6. junija. s. Ameriški kapitan Stevens King Hall razlagal potopitev oklepnice »Hoodc« in pravi, da pomenu konec te mogučne pomorske enote končni poraz takoimenovanih bojnih križark. Te imajo enako topništvo kakor bojne ladje ter večjo hitrost, ki jo dobe na škodo oklepka. Ta šibkejši oklep je najkajljivejša tečka pri bojnih križarkah. Te so svoje pomanjkljivosti pokazale že med poslednjo svetovno vojno v bitki pri Jutlandu. To se je potrdilo tudi z uničenjem »Hooda«, ki je bil največja bojna križarka na svetu.

Nemške bojne ladje pa imajo po sodbi King Halla to prednost, da imajo obrabo kakor oklepnice in brzino kakor križarke. Hall poudarja dolgi odpor »Bismarcka« zaradi posebne izdelave, po kateri je ladja razdeljena v veliko nepredsteno ločenih predelov. »Bismarcka« ni potopilo angleško brodovje, temveč letalstvo. Potopitev »Bismarcka« je golo naključje in sreča. Ce bi letalski torpedu, ki je zadel ladjo v krmu, ne bil uničil ravno krmila in vijakov, bi se bilo mogično nemški ladji najbrž posrečilo priti v Brest. Vojnega brodovja zdaj ni več mogoče smatrati za samostojno vojno silo, temveč je vojna sila le v

zvezci z lastnim letalstvom in v razmerju do nasprotnega letalstva.

Paradižniki

Iz Južne Amerike se je naselilo pri nas mnogo koristnih kulturnih rastlin, med njimi tudi paradižnik — lycopersicum esculentum. Ime lycopersicum je grškega izvora in pomeni perziskega volka. Pri nas se je paradižnik udomačil še pred desetletji, a sedaj je v vsaki kuhišnji nadomestljiv.

Se posejemo zgodaj spomladni v zabočke, ki jih imamo na toplem. Najprimernejša toploplota za kalitev je 15,6°C. Pri tej topлотi količina seme je 6 dni. Mlade sejančke moramo večkrat presajati, da se okrepe. Dovolj močne rastlinice, presadimo na toplo, proti mrzlim vetrovom zavarovanega lega, ki ima gredice že v jeseni dobro prekopane in pognojene s starim hlevskim gnojem. Pred saditvijo pa lahko gredice pognojimo s 3 kg 4% kalijevogoljja, 4 kg amonijevega sulfata in 5 kg Tomazeve žlindre. Posebno lepo uspevajo paradižniki ob južni strani kakega zidu.

Po sajenju postavljamo k vsaki rastlinici kolikočin in jo nanj privežemo. Ob paradižniku napravimo manjšo kotanjico, da pri zalihanju ne odteka voda. Grede moramo često okopavati in rahljati. Cež 5–6 tednov po saditvi zalihamo vse paradižnike z gnojnico, ki ji pridamo precej vode. Ker pa enostransko gnojenje z dušikom povzroča le bohotno rast brstja, a ne plodov, zato dodamo na 100 litrov gnojnico še 2 kg kalijeve soli. To gnojenje ponovimo po 3 tednih. Ce nastopi suho vreme, moramo paradižnikov nasadno zaznavati, da ne opeša.

Ker pa imajo paradižniki bujno rast, bi brez pravega obrezovanja dobili le malo plodov. Zato že zgodaj poščipljemo vse tanke in slabotne pogonjake ter mu pustimo le 3 najmočnejše, vse druge pa stalno pinciramo. V Franciji goje vrtnarji paradižnike z enim stebrom in baje z velikim uspehom.

Ko prične rastnila zoreti, ji pričipnemo vse vršiče, da s tem ustavimo rast. Sok, ki je bil namenjen za rast, porabi sedaj rastnila za debelitve in zorenje plodov. Pri pinciranju pa moramo biti previdni, da ne porečemo preveč listov. Plodovi so namreč dosedaj rastli v senči in bi jih vroči sončni žarki kaj kmalu opeklji. Taki plodovi ne morejo dozoreti in navadno zgnezijo. Ker pa premično obrezana rastnila tudi dihati ne more, se navadno posuši.

Mnogo grešimo tudi s tem, da sadimo paradižnike preveč skupaj. Rastnila potrebuje približno 1 m² prostora.

Eina sama misel je sijala v duši in se iskrila v očeh vseh: potet je bil rešen!

10.

Proti Bolom

Pri svojih poletih sem videl najbolj čudne in najbolj različne pokrajine. Prelepel sem v raznih smereh libijsko puščavo, brezmejno in otočno Gefaro. Čeprav se ti srce stiska in postaja nezadostno, ko letiš čez tripolitansko puščavsko goloto, vendar nekaj rastlinja, bornega pa vztrajnega kar naprej dela tu pa tam po pesku nekaj temnejših madežev. In v Libiji ni težko za grebenom kake sipine, v globeli porisan s progami puščavske trave uganiti mravljiče sivih pastirjev in od ure do ure kak beduinski šotor, progo dima, ki ti govori malo o človeškem dihu, pa spet čop palme, ki ga sonce odraža na izsušeni zemlji.

Tu pa ni prav dočela ničesar. Samo pesek in pesek, ki ga okrog in okrog prebadajo neusmiljeni sončni žarki. Zemlja izzareva do neskončnosti, brez meja, brez obrambe, brez diha. To je skrivnostno obrežje Ria de Oro, žalostno v svoji goloti, brez vsega in vsega prevedenega enolično in enako rumeno. Začenja se pri rtu Noun, potem pa se ta puščavska obala spušča postrani do rta Juby in ne da bi kdaj spremnila obliče, sega tja do Ville Cisneros, do kamor pojde danes naša pot.

Gorje, če se moraš spustiti ob teh strašnih obalah. S Cagnom se spominjava strašnih dogodčin španskih pilotov, ali pa pilotov francoske proge Latecoere, ki so jih ujeli roparski pastirji in jih odvleli v notranjost. Spominjava se pomilovanja vrednih in žalostnih primerov Marcela Reyneja, Odoarda Serreja, pilota Mermosa, letalcev Pivota in Vidala.

(Nadaljevanje sledi.)